

ZIN IN LEREN! ZIN IN LEVEN!

Op weg naar een nieuw raamwerk voor leerplanontwikkeling in het basisonderwijs

Op donderdag 6 november 2014 verzamelen 123 begeleiders basisonderwijs in het vormingscentrum Guislain te Gent voor een inspiratie- en consultatiedag die helemaal in het teken staat van leerplanontwikkeling. Tijdens deze dag worden de begeleiders geïnformeerd, geïnspireerd en geconsulteerd. Onderwerp is het lopende leerplanproject 'Zin in leren! Zin in leven!'. Gastheer is de pedagogische cel van het VVKBaO. De deelnemers luisteren naar presentaties en een keynote, en formuleren voorstellen en bedenkingen bij het voorliggende ontwerp voor een nieuw ordeningskader voor de leerinhouden van het basisonderwijs.

toekomstig leerplanwerk vormt een belangrijke stap bij de realisatie van de vijf opdrachten van de katholieke basisschool zoals die geformuleerd zijn in OKB. Met de slogan 'Zin in leren! Zin in leven!' concretiseert het VVKBaO de leerambitie, waarvan het hoopt dat de scholen die onder OKB-vlag varen ze voor elk van hun leerlingen koesteren: gemotiveerd en geïnspireerd leren en leven.

De bezinning bij de start van de consultatiedag herinnert de deelnemers aan deze vijf opdrachten en geeft duiding bij de opvoedkundige ambitie van het leerplanconcept: alle kinderen zin in leren en zin in leven geven.

Het nieuwe leerplanconcept verlaat de gangbare indeling op basis van leergebieden en leergebied-overstijgende thema's.

Doelstelling en uitgangspunten van het leerplanproject

In haar inleidende presentatie licht Ria De Sadeleer de doelstellingen en het actieplan van het project toe. Het VVKBaO wil komen tot een breed geconsulteerd leerplankader dat de basis vormt voor toekomstgerichte leerplanontwikkeling binnen het katholiek basisonderwijs. Daartoe brengt het bekwamen en nieuwe inzichten over leerplanontwikkeling samen en tekent het een raamwerk uit voor een eenduidig en kwaliteitsvol leerplanconcept voor de hele basisschool. De uitgangspunten zijn: OKB realiseren tot op leerlingniveau, invullen wat basisvorming is, saneren van het huidige leerplanlandschap, integreren van brede zorg, realiseren van een doorlopende leerlijn van kleuter naar lager, verhogen van het eigenaarschap over het leerplan verhogen op school- en leerkrachtniveau, wetenschappelijke on-

Het VVKBaO wil komen tot een breed geconsulteerd leerplankader dat de basis vormt voor toekomstgerichte leerplanontwikkeling binnen het katholiek basisonderwijs.

De inleiding van de dag

Het is Ria De Sadeleer, de pedagogische coördinator van het VVKBaO, die de dag opent. Daarbij gebruikt zij de metafoer van de architect (het VVKBaO) die advies vraagt aan de bouwheer (vandaag de pedagogische begeleiders) over de voorliggende plannen.

Marc Van den Brande, secretaris-generaal van het VVKBaO, benadrukt tijdens zijn inleiding het belang van de betrokkenheid van alle aan het leerplanwerk verbonden stakeholders bij de ontwikkeling van het nieuwe raamwerk. Hij ziet pedagogische begeleiders, omwille van hun directe band met de werkvloer, als belangrijke leveranciers van expertise terzake. De ontwikkeling van een nieuw raamwerk voor

derbouw voor leerplanwerk ontwikkelen, afstemmen met buitengewoon en secundair onderwijs en nadenken over een multi-raadpleegbaar leerplanconcept.

Een prikkelende keynote als inspiratie

Om de deelnemers te inspireren doen we een beroep gedaan op prof. Martin Valcke. Hij is gewoon hoogleraar aan de Universiteit Gent. Zijn specialisatie is innovatie van het onderwijs. In zijn keynote *'Het curriculum een zaak van de leerkrachten en de school'* benadrukt hij het belang van curriculumdiscussie op school- en klasniveau. Leerplanmakers adviseert hij om ervoor te zorgen dat een leerplan geen keurslijf wordt voor de school. Die moet net veel ruimte krijgen (en nemen) om, op een schooleigen wijze en aangepast aan de specifieke schoolcontext, met het leerplan aan de slag te gaan. In dat verband suggereert Valcke een curriculumaanpak die toelaat dat scholen ook ontwerpend met het leerplan aan de slag gaan. Dit vereist een dringende aanpak van de dominante impact die leermethodes vandaag hebben op de onderwijspraktijk. Valcke roept de begeleiders op om werk te maken van de ontwikkeling van leerplanexpertise binnen de scholen. Dat hij leerplan-

ontwikkeling als een belangrijke serviceverlening aan scholen benoemt, klinkt de deelnemers goed in de oren.

Rond een aantal van Valckes suggesties voor alternatieve aanpakken van de onderwijspraktijk ontspringen zich in de koffiepauze na de lezing pittige discussies. Zo doet zijn voorstel om naast een klasleerkracht ook specifieke leerkrachten voor bijvoorbeeld taal, wiskunde en wereldoriëntatie in te zetten in het basisonderwijs wel wat stof opwaaien. Dat hij als organisatiecriterium voor de leerlingengroepen het niveau van de leerling suggereert als alternatief voor diens leeftijd doet de aanwezigen kritisch nadenken over

Consultatie in kleine thematische groepen

Na de koffiepauze verdelen de deelnemers zich, op basis van hun professionele specialiteit, over verschillende thematische consultatiegroepen: gelijke onderwijskansen en zorg, Frans en wiskunde, Nederlands en Speerpunt Taal, godsdienst en identiteit, wereldoriëntatie en bewegingsopvoeding, secundair en buitengewoon onderwijs, kleuteronderwijs, muzische vorming, mediaopvoeding en relationele vorming, en een groep hoofdbegeleiders. Elke groep wordt gemoderd door een begeleider van VVKBa0.

Het voorstel van Valcke om bij de organisatie van de leerlingengroepen het niveau van de leerling te gebruiken als alternatief voor diens leeftijd doet de aanwezigen kritisch nadenken over het leerstofjaarklassensysteem.

het leerstofjaarklassensysteem. De nood aan meer en betere voortgangsmeting bij de leerlingen wordt onderkend door de begeleiders. Dat goed onderwijs gebaat is bij een werking op basis van goed onderbouwde leerlijnen ervaren de begeleiders als vanzelfsprekend.

In een eerste deel van de consultatie krijgen de deelnemers de kans te reflecteren op de doelen en de aanpak van het leerplanproject, op de keynote van Valcke en op de bestaande leerplannen. Daarnaast maken ze kennis met een voorstel voor een nieuw ordenings-

Dat begeleiders van dichtbij worden betrokken bij de ontwikkeling van dit raamwerk voor toekomstige leerplanontwikkeling kunnen ze erg waarderen.

kader voor de leerinhouden van de basisschool. Dat voorstel verlaat de gangbare indeling op basis van leergebieden en leergebiedoverstijgende thema's. In plaats daarvan gaat het, in de geest van het ontwikkelingsplan voor de kleuterschool, uit van een indeling op basis van persoonsgebonden en cultuurgebonden ontwikkelingsvelden met onderliggende ontwikkelthema's.

De deelnemers krijgen de tijd om dit ordeningskader te onderzoeken en te bespreken. Hun suggesties en bedenkingen worden geïnventariseerd. Na de consultatiedag worden ze verwerkt tot een adviesverslag. Dat is bedoeld voor de pedagogische cel van het

VVKBa0. Die moet de suggesties meenemen bij de verdere ontwikkeling van het raamwerk en de doorontwikkeling ervan tot een nieuw leerplanconcept voor de basisschool.

Uit de schriftelijke bevraging van de deelnemers, bij de afsluiting van de studiedag, leren we dat 65,5% van de deelnemers het voorgestelde ordeningskader als 'bruikbaar' ervaart. 26,2% vindt het zelfs 'zeer bruikbaar'. 70 % van de begeleiders verklaart zich 'akkoord' en 19% 'helemaal akkoord' met de stelling dat de verschillende stakeholders voldoende betrokken worden bij de ontwikkeling van het raamwerk. Voor het VVKBa0, dat brede consultatie erg belangrijk vindt, is dat een opsteker.

Tot slot

De inspiratie- en consultatiedag in Gent was bedoeld om pedagogische begeleiders te informeren, te inspireren en te consulteren. Onder de deelnemers waren begeleiders uit het basisonderwijs, het buitengewoon basisonderwijs, het secundair onderwijs en de godsdienstinspectie. Allen gaven ze aan genoten te hebben van een inspirerende en boeiende dag. Dat ze van dichtbij worden betrokken bij de ontwikkeling van dit raamwerk voor toekomstige leerplanontwikkeling konden ze erg waarderen. Ze hopen dat hun suggesties en bedenkingen zullen bijdragen aan een deugdelijk leerplanconcept dat tegemoet komt aan de verzuchtingen van het werkveld. Zij gaven ook aan benieuwd te zijn naar de resultaten van de consultaties bij leerkrachten, leerlingen, directeurs en lerarenopleiding. Zij hadden in ieder geval 'ZIN' om er verder mee aan de slag te gaan in bestaande werkgroepen en overlegstructuren.

Kerngroep leerplanontwikkeling VVKBa0

Meer info

Het VVKBa0 informeert het werkveld over de verdere ontwikkelingen binnen haar leerplanproject via Barometer en School+Visie.